

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
شورای بررسی مکتوب و کتب علوم انسانی
گروه علوم تربیتی

چکیده مقالات

اولین همایش

تحلیل و تنظیم

نظام علوم تربیتی

۲۳ و ۲۴ شهریورماه ۱۳۸۴

مشهد مقدس - دانشگاه فردوسی

- ۷۰ فاضلیان، پوراندخت: نگرشی بر پژوهش در نوآوریهای
 نظام‌های تربیتی - آموزشی
- ۷۱ فرمینی فراهانی، محسن: فضای پست مدرن و تأثیر آن بر
 عناصر عمده تعلیم و تربیت (هدف، برنامه درسی، معلم،
 دانش‌آموز و روش تدریس)
- ۷۲ قائدی، یحیی: فقدان نظریه‌پردازی تربیتی و تأثیر آن بر نظام تربیتی
 کاردان، علیمحمد: نقش علوم تربیتی در بازسازی نظام آموزش و پرورش
- ۷۵ کارشکی، حسین: جایگاه تفکر نقاد در برنامه‌های درسی
 رشته‌های علوم تربیتی
- ۷۷ کریمی، صدیقه، احمدرضا نصرافضهانی و کاظم بقراطیان: یادگیری
 مادام‌العمر در تعلیم و تربیت اسلامی - ایرانی
- ۷۹ گیلک، مهناز و عذرا رستمی: تربیت معلم و تغییر
 لطف‌آبادی، حسین: آرمانهای تعلیم و تربیت و سنجش هویت دینی
 و ملی دانش‌آموزان نوجوان ایران در ارتباط با نگرش
 آنان به جهانی شدن
- ۸۳ محسن‌پور، بهرام: در جستجوی تدوین الگویی برای تهیه متون درسی
 علوم تربیتی بر مبنای منابع اسلامی
- ۸۶ ملکی، حسن: مبانی تعلیم و تربیت از دیدگاه امام (ره)
 مهرمحمدی، محمود: هویت‌بخشی به رشته برنامه
 درسی متضمن دست‌یابی به توسعه علمی در این حوزه

نهی و اجرا شده است و با توجه به تجارب خود و تربیتی سعی کرده است اصول و شرایط اصلاح یا نیز نظام آموزش و پرورش ایران نشان دهد.

جایگاه تفکر نقاد در برنامه‌های درسی رشته‌های علوم تربیتی

حسین کارشکی*

چکیده

یکی از مهم‌ترین ضعف‌های آموزش عالی مخصوصاً در رشته‌های علوم انسانی و تربیتی فقدان نقادی و یا شیوه‌های مؤثر و برنامه‌ریزی شده‌ای برای آموزش آن است نقادی تشویق نمی‌شود و در بهترین وضعیت به مطالعه، انتقال و گرفتن اطلاعات پرداخته می‌شود. این امر کاربرد اطلاعات و دانش علوم تربیتی را با مشکل مواجه کرده و رابطه آن را با موسسات مقصد دانش علوم تربیتی مختل و مشکل می‌کند. این پدیده معلول دلایل متعددی است: الف) ضعف آموزش و پرورش عمومی و تاکید آن مقاطع بر انتقال دانش و آمادگی برای کنکور، ب) هویت تاریخی دانشگاه‌های ایران در قلمرو دانش از موضع مولد و خلاق به موضع مصرف‌کننده. چنین موضعی زمینه مناسب را برای روی آوری به انفعال و پذیرش مهیا می‌کند. لذا نه دانشجوی نقد می‌کند و نه استاد نقد بر می‌تابد و یا نقد می‌آموزاند، ج) ضعف اساتید چراکه خود معلول این سیستم هستند و انگیزه‌ای برای فرا رفتن از قالب را ندارند. قالب شکنی کمتر مرسوم است و به نقادی بهایی داده نمی‌شود، د) تاکید نامعقول بر ویژگی تجربی بودن علوم دانشگاهی، لذا به غلط جا افتاده که مشاهده تجربی قابل منازعه نیست و تجربه عینی اصل است، ی) غالب شدن

فنون آماری در علم تربیت و تاکید بی حد و حصر و نابجا بر آن که گاهی اوقات نظریه‌ها در سایه این فنون آماری قرار گرفته‌اند. در تحقیق صرفاً شواهد تجربی و آماری کافی نیست بلکه نحوه استدلال محقق بر اساس شواهد نیز سهمی چشمگیر در تکوین نظریه‌های علمی دارند. (و تاکید بر منابع ترجمه شده، غیر بومی، آرمان گرایانه و بومی نکردن این منابع ادبیاتی را پیش روی دانشجوی پژوهشگر یا مصرف کننده قرار می‌دهد که هیچ نسبتی با حل مشکلات روزمره ندارد و یا کمتر به آن مربوط است. در این حالت برای مصرف کننده علم تربیت بهتر آن است که بر دانش و تجربیات شخصی که ممکن است غیر علمی هم باشد تاکید کند. دلایل یاد شده در کنار اهمیت نقد در پژوهش و عمل تربیتی می‌طلبند که به امکانات، شرایط، روشها و برنامه‌های مرتبط با گسترش نقادی در حیطه علوم تربیتی بپردازیم. در ادبیات پژوهشی رویکردهای مختلفی وجود دارد.

رویکردهای ترکیبی (ترکیب محتوی و فنون) در برابر تاکید صرف بر آموزش راهبردها و فنون نقادی. و یا رویکردهای منطقی صوری حل مساله و سقراطی. الگوهای چرخه یادگیری و الگوهای معطوف به کشف منطق اشیا یا محتوی درسی از دیگر الگوهای مطرح هستند در این مقاله سعی می‌شود ضمن طرح هر کدام به نقاط قوت و ضعف و زمینه‌های کاربردی آنها پرداخته شود. البته این یگانه راه حل نیست. اصلاح برنامه‌های آموزشی و اجتماعی نیز زمینه برطرف کردن این ضعف را فراهم می‌کند.

یادگ

چکیده

نقش یادگیری آن در طول زندگی، اما در عصر حاضر، تا ایده «یادگیری میان‌المللی و صاحب‌نظر هم‌اکنون، در بسیاری برای مشکلاتی مانند پذیرفته شده است. تحقق یادگیری مادام‌داری منابع و متون علمی آموزی و لزوم تدبیر به احادیث و اشارات این مفهوم آشنا هستند

* مدرس دانشگاه پیام‌نور

** استادیار دانشگاه اص